

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradjeze števil. 17/A. — Dopisje se ne vrača. — Štev. pri čr. — Ljubljana 11.953. — Štev. telefona 552.
 Člankarstvo za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—, za leto D 90.—. — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 12. oktobra 1922.

ŠTEV. 119.

List stane od 1. septembra 1922:
 celoletno Din 90.— t. j. (K 360.—);
 polletno Din 45.—, t. j. (K 180.—);
 četrtletno Din 22,50, t. j. (K 90.—);
 mesečno Din 7,50, t. j. (K 30.—);
 posamezna št. Din —,65, t. j. (K 2,50).

Devizna zmeda.

Ko smo še pred tednom čitali poročila o ekspozeju, ki ga je podal na konferenci pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani pomočnik ministra g. I. Plavšič, nas so ta poročila, odkrito rečeno, navdala z največjim optimizmom glede ozdravljenja našega gospodarskega položaja. Odločen nastop tega moža, ter matematična sigurnost, s katero je govoril o izvršljivosti svojega programa, so presenetili vse gospodarske kroge, v katerih se je vzbudilo trdno prepričanje, da bo ta mož res rešil naše tako zavoženo gospodarstvo. Danes se je pa to naše zaupanje žal začelo že majati in pred nami nastajajo dvomi o izvršljivosti finančnega programa g. Plavšiča.

Pred očmi imamo zadnje Plavšičeve naredbe glede prometa z valutami in devizami, ki delajo vsem pridobitnim krogom toliko preglavice in ogrožajo obstoj posameznikov in kredit cele države. Ko smo dobili prvo važnejšo odredbo, mislim ono, s katero je bilo počenši z 2. septembrom ukinjeno pri deviznih odborih pri Narodni banki vsako izdajanje deviz, razen v posebnih primerih, nismo še poznali smotra te naredbe in nismo vedeli, kaj se namerava doseči s temi merami. Človek si je pač mislil, da gre tu za prehodno dobo, za nekak interregnum, ki bo kmalu končal s tem, da se bo izdal nov devizni pravilnik, ki bo definitivno rešil vprašanje deviznega prometa. Nikdo se tedaj ni zavedal tega, da bo trajala ta prehodna doba tako dolgo, da bodo posledice te naredbe take, da nas bodo privedle na položaj, v katerem se nahajamo danes, ko preti naši industriji popolen zastoj obratov, ko se nahaja mnogo naših trgovskih tvrdk v najtežjem denarnem položaju. Ko je bila izdana naredba, na podlagi katere se je z 2. septembrom ukinilo izdajanje odobrenj za nakup deviz, si najbrže niti g. Plavšič sam ni bil na jasnem o posledicah te naredbe, sicer bi jo bil brez dvoma izdal v popolnejši in jasnejši obliki. Kajti danes, ko je bila k tej odredbi izdana še naknadna odredba, ko je bil tukaj tudi gospod Plavšič sam in je, kakor smo čitali, na široko objasnjeval in utemeljeval namen, ki ga zasleduje s predmetnimi naredbami, danes si še nismo na jasnem, kaj nam je storiti, da dobimo blago, ki se nahaja že ocarinjeno na železniški postaji in za katero plačamo dnevno ogromne svote na ležarini; danes še ne vemo, kako bomo plačali že zapadle fakture za blago, ki smo ga že razpečali, danes nam nikdo ne zna povedati ali smemo sploh še naročiti blago ali ne. Po zadnji odredbi bi se morala izdati odobrenja za dospela plačila za blago, ki je bilo naročeno pred 2. septembrom. Na podlagi tega določila bi človek mislil, da dobi odpre-

nje, ako predloži prošnjo z dokazili o naročilu in zapadlosti brez vsakega, toda zaman, odobrenje se mu vrne, ker ni glasom odredbe prijavil do 20. septembra svoj dolg napram inozemstvu. Res je, da se je z odredbo z dne 2. septembra zahtevalo, da mora vsaka tvrdka prijaviti tekom 14 dnij, kar se je potem podaljšalo do 20. septembra, vse dolgove napram inozemstvu. Naj bo tukaj omenjeno, da smo dotično odredbo čitali nekako okoli 12. in da se končno nikdo ni mogel predstavljati, kateri dolgovi naj bi bili tukaj mišljeni. Res, da se je blago moralo naročiti že pred 2. septembrom, toda niti do tedaj in niti do zadnjega prijavnega termina niso bili večini trgovcev znani natančni fakturni zneski in bi jih tudi za primer, da bi si bili na jasnem o predmetni naredbi, ne mogli prijaviti tako dolgo, dokler niso dosepele fakture. Toda prijavitelja dolga (tudi ako tedaj še sploh ni obstojal) je formalnost, čez katero ne sme iti naš devizni odbor in zbog take formalnosti, mora trpeti slehernik na tisoče in tisoče dinarjev nepotrebnih stroškov, ki se kajpada končno navalijo samo na maso konsumentov; zbog tega formalizma trpi prestiž našega trgovstva in ta formalizem bo uničil v inozemstvu zaupani ugled in zaupanje v našo državo, ki sta v prvi vrsti potrebna pri ozdravljenju naših gospodarskih razmer. Človek, ki ima tako smolo kakor jaz, da ni prijavil dolgov, kateri pravzaprav sploh še niti niso obstojali, si bo moral izposlovati odobrenje generalnega inspektorata iz Beograda. Pomisliti je treba, da je v istem položaju kakor se nahajam jaz še na tisoče drugih. Kedaj bodo v Beogradu rešene vse te prošnje? Prošnjam je treba pač priložiti dokazne dokumente, poslati bo treba tedaj vse s pošto, kar bo tudi, ako bi v Beogradu takoj rešili vsako vlogo, vsekakor trajala nekaj dni. Med tem pa bodo ležarine rastle z dneva v dan, kar bo jedvali pripomoglo k padanju cen! Med onimi, ki so pred vrati deviz. odbora zaman pričakovali rešitev svoje vloge je bil tudi trgovec, ki je naročil blago po 2. septembrom. Kaj bo s tem blagom? Glede tega blaga nimamo vobče nobenih določil. Tudi v tem vidimo dokaz za površnost Plavšičevih naredb, kajti predstavljati si je pač moral, da ne bomo z 2. septembrom ukinili vsako naročbo, ker bi bili sicer primorani v najkrajšem času zatvoriti svoje trgovine, a industrija, ki ne bi smela več dobavljati sirovin iz inozemstva, bi morala ustaviti svoje obrate. Toda tudi ako bi hotel g. pomočnik ministra počenši z 2. septembrom nas primorati, da ustavimo vsako naročilo, bi moral vsekakor to izrecno navesti v odredbi, da bi ohranil tvrdke pred nepotrebnimi ogromnimi stroški. Tvrde so v prepričanju, da se bo prehodna doba, tekom katere ni nikakor bilo prepovedano naročiti blaga, kmalu nehala, napravile običajne in potrebne narobe v inozemstvu in blago je deloma že dospelo, vagon se kopiči za vagonom ter ovira naš že itak skrajno žalosten promet, a stroški rastejo in rastejo. Položaj je obupen in zna voditi do katastrofe. Trgovina in industrija stojita, ter si ne znata po-

magati iz zagate. Posledice so že danes vidne, a morejo postati strašne. Inozemstvo bo izgubilo vsako zaupanje do nas in do države same. Od tujega, inozemskega trgovca se nikakor ne more zahtevati, da bo upošteval položaj v katerega nas so privedle naše devizne odredbe. Inozemski trgovci zahtevajo ob dospelosti terjatve plačilo in ako ga ne dobe z lepa, ga bodo dobili potom sodišč. Ali je g. pomočniku ministra sploh znano v kakšnem položaju se nahajamo? Ali se je s strani naših korporacij opozorilo generalni inspektorat pri ministrstvu financ na katastrofo, ki preti naši trgovini in industriji? Po poročilih o zadnji konferenci g. Plavšiča ni izgleda, da se bo izdal devizni pravilnik še pred koncem tega meseca, prehodno stanje bo moralo tedaj trajati še približno tri tedne, toda nakopičenje blaga na železniških postajah, potrebe trgovine in industrije zahtevajo nujno od pomoči. Podaljšanje današnjega položaja tudi za samo nekaj dnij bi moglo postati usodepolno. — Zato pozivamo vse naše gospodarske korporacije, v prvi vrsti trgovsko in obrtniško zbornico, da zahteva takojšnjo od pomoč. Zahtevati je, da se dovolijo odobrenja za blago, ki je že tukaj, ne glede na to ali so te ali one formalnosti izpolnjene, nadalje je zahtevati, da se izdajo odobrenja za nakup deviz za dospela terjatve, ne glede na to ali so bile po predpisu prijavljene ali ne. Tema dvema zahtevama se mora takoj ugoditi, da se prepreči katastrofo, ki bo morala sicer zbog teh razmer neizogibno slediti.

Poročilo

podano na manifestacijskem zborovanju v Ljubljani dne 6 oktobra 1922 o našem železniškem prometu.

(Nadaljevanje.)

Enake neverjetne in nemogoče razmere vladajo na postajah Južne železnice. Dne 25. septembra t. l. je poročala Zvezi industrijcev I. mariborska tovarna mila tako:

»Dne 5. avgusta t. l. smo odpisali 7 pošiljk v Osijek, Delnice, Plase, Dugareso in Ogulin, dne 6. avgusta 4 pošiljke v Daruvar, Gospič, Plase in Bakar, dne 16. avgusta 6 pošiljk v Osijek, dne 7. avgusta 2 pošiljki v Osijek itd. Vse te pošiljke do sedaj še niso dosepele v namembne postaje, akoravno smo mi iste že večkrat reklamirali. Ker vse ni nič pomagalo, smo te pošiljke na lastne stroške iskali, pri čemur se je izkazalo, da leže vse pošiljke še vedno na predkolodvoru v Teznu pri Mariboru, kjer je nakopičenih več nego 600 vagonov raznega blaga, vsega namenjenega v postaje preko Zagreba.

Te navedbe niso točne, marveč je dotičnega dne stalo v Teznu pri Mariboru mnogo več zaostalega tovora. Dne 29. septembra t. l. je bilo deponiranih na tem predkolodvoru: carinske robe za Zagreb j. k. 293 vagonov, necarinske robe 108 vagonov, 58 vagonov carinske robe za Zagreb d. k. in 16 vagonov necarinske robe; 140 vagonov carinske robe za Za-

greb d. k. transit, 60 vagonov necarinske robe, potem 308 vagonov reekspedicije za Sisak loco, 22 vagonov za Sisak transit, skupaj 1003 vagonov na eni postaji! Od teh natovorjenih vagonov stoji najstarejši v Teznu od 30. maja t. l. Več vagonov selitvene robe iz Čehoslovaške stoji že od 7. avgusta t. l. Nič boljši ni položaj v drugih postajah Južne železnice. V Zidanem mostu stoji 65 vagonov za Zagreb j. k., 23 vagonov za Zagreb d. k., 8 za Zagreb d. k. transit; v Sevnici 85 vagonov za Zagreb j. k., večinoma reekspedicije za Zagreb d. k., 42 vagonov za Zagreb d. k. loco, 19 za Zagreb d. k. transit. V Zagrebu j. k. stoji 125 vagonov za Zagreb d. k. loco, 101 vagon za Zagreb d. k. transit, 18 vagonov za Sisak. V Zalogu stoji 98 vagonov carinske robe za Zagreb j. k., 117 vagonov necarinske robe za Zagreb j. k., 18 vagonov za Zagreb d. k. transit, 114 vagonov za Sisak loco, sama reekspedicija koksa, in 31 vagonov za Sisak transit. Na teh postajah Južne železnice je stalo dne 29. septembra t. l. vsega skupaj 2175 natovorjenih vagonov brez možnosti odpreme. V teh vagonih je natovorjen koks, lepenka, vžigala za rudokope, vagonski osi, železniški nosilci, jeklo, poljedelski stroji, steklo, premog itd. Državni kolodvor v Zagrebu in postaja v Karlovcu ne moreta sprejemati nikakih pošiljatev več. Dejansko je tovarni promet preko Zagreba, Siska, Karlovca, Capraga popolnoma ukinjen. Pri tem pa prihajajo še vedno novi reparacijski in natovorjeni vagoni iz Avstrije, ker Direkcija državnih železnic v zagrebu objavlja, da ne obstoji nikaka omejitev prometa. Ne samo naše proge v Sloveniji so natrpane s praznimi in natovorjenimi vagoni, namenjenimi preko Zagreba, marveč tudi sosednje železniške proge v Avstriji, zlasti Južne železnice do Leibnitsa. — Bati se je, da pride vsled tega do represalij, ki utegnejo prizadeti našim podjetjem še nadaljno ogromno škodo.

Po vsem tem je menda jasno, da vagonov ne primanjkuje. Sicer pa dospeva roba iz Nemčije preko Avstrije v 2 do 3 dneh v naše obmejne postaje Maribor in Jesenice; od tod do namembne postaje v Jugoslaviji pa potrebuje ista roba običajno 2 do 3 mesece! Ako bi bili vagoni pri nas na poti namesto 2 mesecev le 3 dni, bi mi razpolagali z 20-kratnim številom vozov. Moka in pšenica se nakladata v odprte vagone, kjer sta izpostavljeni deževju po cele tedne, nasprotno pa se prevažajo železniški pragovi in drva v zaprtih vagonih. Centralna podela kola je pred par dnevi v Ljubljani zahtevala dostavitve 200 praznih vagonov, ker jih najnujnejše potrebuje v Banatu za prevoz žita. Ti vagoni so se pomudili v Sisku, v Zagrebu in v Ljubljani. Prevzel se pa ni niti en vagon, ker ni možnosti spraviti ga preko Zagreba in Siska. Na stotine stoji na naših progah praznih vagonov, ki se iz Avstrije in Italije vračajo za Državne železnice, ki ne morejo priti na cilj in nam do dobra zapirajo naše postaje.

Niti ni istina, da trpimo na pomanjkanju lokomotiv; današnji promet bi se dal z danimi mašinami z

lahkoto premagati. Napaka tiči drugje. V prvi vrsti nam manjka izvežbanega in izkušenega strokovnega osebja. Itak smo imeli premalo izurjenih strojevodij in kurjačev. Vsled mizerne plače železniškega osebja se je vršila emigracija boljših profesionalistov. Trumoma so zapustili in še zapuščajo službo pri Državnih železnicah in se udinjajo v privatnih podjetjih, ki dobre moči primerneje plačajo. O tej točki hočemo kasneje še govoriti, pripominjamo pa, da je Savez železničara Jugoslavije v Zagrebu že meseca februarja in meseca marca t. l. sklenil resolucije, v kojih je zahteval, da se naj prejemki železniškega osebja izenačijo s prejemki nameščencev in delavcev v drugih podjetjih.

Mi prejemamo iz reparacije nove težke lokomotive in nimamo za nje personala. Te reparacijske lokomotive potujejo najprej v Beograd, kjer čakajo, da jih komisija prevzame. — Kadar pa pridejo v službo, takrat se pokvarijo ti dragoceni stroji v 14 dneh, ker ni zanje večjega personala, pa tudi, ker železniška uprava ne preskrbi najnujnejših potrebščin za oskrbo teh strojev. Meseca septembra t. l. se je zgodilo, da na državnem kolodvoru v Zagrebu niso imeli nikakega strojnega olja za mažo mašin, imeli pa so nekaj kilogramov repnega olja. Ni čuda, da se občutljivi mehanizem teh velikih strojev protivi takemu ravnanju.

Kako da je s popraviljem lokomotiv v inozemskih delavnicah, o tem se je že preveč pisalo, da naj bi o stvari še govorili. Pač je res, da ni mogoče v kratkem ustvariti popolnih lokomotivnih delavnic. Ni pa dvoma, da bi se mogla manjša popravila izvrševati doma, samo da bi merodajni gospodje uvidevno postopali. Pa tega več ne moremo pričakovati! Istina je, da propadajo tudi naše starejše lokomotive zato, ker manjka strojniškega personala in ker se lokomotive radi malenkostnih defektov prepuščajo v kurilnicah in na odprtih tirih svoji usodi, pri čemur se prvotni majhni defekti v kratkem izdatno povečajo. Navzlic vsemu temu pa niti danes ne manjka lokomotiv za izvršitev skromnega prometa, ki se sedaj v Kraljevini še vrši.

Ta izvajanja so nas zavedla v stran. Vrnimo se k ugotovitvi današnjega položaja, k tovrstnemu prometu na progah v Sloveniji oziroma preko Zagreba in Karlovca. Podatki, ki smo jih navedli, izpričujejo, da se tovrstni promet v poglavitnih smereh v obče več ne vrši. V letošnjem letu so se proglasile te prometne omejitve:

Za Bosanski Brod transit od 14. aprila do 21. maja 1922.

Za Bosanski Brod loko in transit od 9. septembra do 23. septembra 1922.

Za vse postaje v področju subotičke direkcije od 10. maja do 31. maja 1922.

Za vse postaje Beograd loko in Zemun loko od 18. maja do 9. junija 1922.

Za vse postaje od Indije do Beograda in južno od Beograda od 20. maja do 9. junija 1922.

Za vse postaje in proge Bubnjarci transit od 28. junija do 8. avgusta 1922, od 8. avgusta do 30. avgusta za Karlovac transit.

Od 30. avgusta nadalje je promet po državnih železnicah preko Karlovca transit zopet povsem vzpostavljen, razven Zagreba drž. kol. Preko Južne železnice za Zagreb transit in Sisak transit je ostal promet še nadalje ukinjen.

Za postaje vseh panog v transitu preko Karlovca, izvzemši proge Karlovac-Bakar, je promet za vozovne naklade pričeniši z dnem 19. septembra ponovno ukinjen ter traja ta ukinitve oziroma omejitve prometa dne 1. oktobra še vedno do nadaljnjega.

(Dalje prih.)

Pomanjkanje gotovine.

Zadnji čas vlada precejšnje pomanjkanje gotovine in vlada se je že pečala z namero, da izda novo milijardo papirnatega denarja. Iz te namere pa ni nič, ker se je uprla Narodna banka.

Svetovna vojna je povzročila, da krožijo sedaj v vseh državah mnogo večje množine papirnatega denarja, ker je padla vrednost denarja, a cene so neizmerno porastle. V drugih državah krožijo primeroma mnogo večje množine papirnatega denarja, kot v Jugoslaviji. Za naše razmere bi ne bila potrebna niti do sedaj izdana množina denarja, ako bi ta množina v resnici krožila. Ali dobra tretjina denarja ne kroži, ampak je za promet mrtva, ker mu je odtegnena s tem, da je spravljena v skrinjah in slamnjakah kmečkega ljudstva. Velika večina jugoslovanskega prebivalstva je še tako primitivnih nazorov, da je mnenja, da nima denarja, če ni spravljen doma v slamnjakah in skrinjah in se ne da otipati in prešteti. Pa ne smemo misliti, da so taki nazori doma le v drugih krajih Jugoslavije, ne, tudi v Sloveniji so precej razširjeni. Res je, da se radi visokih cen in malovrednosti denarja rabijo sedaj veliko večji zneski doma kot pred vojno, vendar se držijo doma prevelike svote.

Zadrževanje denarja pa ne povzroča samo pomanjkanje denarja, ampak ima tudi druge slabe posledice za naše narodno gospodarstvo. Izdajajo se večje množine papirnatega denarja kot je potrebno, kar zopet povzroča padanje vrednosti denarja

in naraščanje cen. Tujina temeljito zasleduje razvoj našega gospodarstva, pa ceni naš gospodarski položaj po množini papirnatega denarja. Kdor tedaj denar po nepotrebnem zadržuje, slabi vrednost našega denarja in veča draginjo.

Denar spada v denarne zavode. Moderna in dobra naprava je Čekovni urad. Kakor si kmečki posestniki nabavljajo tovrstne avtomobile, tako naj pristopajo k čekovnemu uradu. Vsak poštni urad je podružnica Čekovnega urada, razpolaga ta tedaj z izborna organizacijo. Ni potrebno, da se vrše vsa plačila v gotovini, se lahko plačuje s čekom. Z porabo čekovnega prometa bi se manjšala potreba gotovine. Bodimo bolj moderni kot je naš finančni minister, ki se protivi rabi čekovnega urada.

Olajšujmo denarno poslovanje, širimo praktične ideje in naprave, s čimer bomo koristili našemu narodnemu gospodarstvu.

Trgovec, ki ima najožje stike z kmečkim ljudstvom, lahko veliko stori za izboljšanje našega gospodarstva in za razširjenje modernih gospodarskih naprav.

Fr. Zelenik.

Vpoštevajmo razmerje med uvozom in izvozom.

Vsi vemo, da je naša trgovska bilanca pasivna, to je: naš uvoz je večji od našega izvoza, kar ima seveda slabe posledice za naše gospodarstvo. Pasivnosti bilance ne bomo tako hitro odpravili, pač pa lahko zmanjšamo njene slabe posledice, katere mi sami sedaj še večamo.

Primerjajmo naš uvoz in izvoz po posameznih državah.

Od našega celokupnega uvoza in izvoza v letu 1921 odpade v % na:

	Uvoz iz	Izvoz v
Avstrija	25.45	35.86
Italija	21.85	23.43
Nemčija	3.72	16.15
Švica	1.14	6.87
Grška	7.16	5.19
Češka	19.76	4.10
Francoska	5.82	1.66
Združene države	1.84	0.21
Holandska	1.55	0.06
Rumunija	2.02	0.35
Angleška	6.59	0.72

Iz zgoraj navedenih podatkov razvidimo: 1. naše najboljše odjemalke so Avstrija, Italija in Nemčija, 2. da smo aktivni v zvezi z državami s slabšo valuto od naše in pasivni v zvezi z državami z boljšo valuto od naše. Ta ugotovitev je pomembni migljaj smotreni trgovinski politiki in trgovskim organizacijam. Mi si sami kvarimo valuto! V trgovskem življenju stara in znana stvar je, da je zveza s slabim odjemalcem na-

vadno izgubonosna, čeravno ta plačuje boljše cene. Za izvoz v Avstrijo dobivamo vključ vsem naredbam in odredbam tudi slab denar, s čimer slabimo svoj lasten denar, si dražimo lastno blago in tudi tisto, katero uvažamo. Vrhtega Avstrija jemlje od nas le dobro blago, kakor moko, mast in podobno, slabemu blagu, kakor je vino, pa je popolnoma zaprla svoje meje, kupuje rajši od Italijanov in Madžarov. Da je tako, je pogreška naše vlade! Predočimo si nadalje, da igra Avstrija vlogo posredovalca, ki zna zaslužiti pri našem uvozu in izvozu. Neugodne so tudi naše trgovske zveze s Češkó. Ta je deležna na našem uvozu z 20 odstotki, a vzame od nas komaj 4 odstotke našega izvoza. Mi smo veliki odjemalec čeških industrijskih izdelkov, Čehi ne jemljejo od nas niti dobrega blaga, kakor je moka ali mast, še manj pa vino, katero kupujejo od Italijanov. Mi si tedaj sami dražimo češko krono, ki je itak že dokaj višja od naše.

Čehi bi nam lahko veliko pripomogli k popraviljanju naše valute, kar bi bilo tudi v njihovo lastno korist, ker bi naša država postala solventnejši odjemalec industrijskih izdelkov.

Naše zveze z Nemčijo so nedostatne. Mi moramo stopiti v direktno zvezo z nemško industrijo; ni potrebno, da nam posreduje Avstrija. Nemška valuta je padla precej pod našo valuto, pa moramo svoj izvoz v Nemčijo obremeniti z uvozom iz Nemčije.

Dokler so tako velike razlike v valutah, moramo skrbeti za kompenzacijsko trgovino. Ideja kompenzacijskih pogodb ni bila napačna, le izvedena je bila slabo. Izgibati se moramo denarju, pa naj je slab ali dober. Kaj nam pomaga, če dobimo za v Švico izvožena jajca majhuo svoto švicarskih frankov z neopravičeno visoko vrednostjo, ki pa za naše gospodarstvo nimajo resnične vrednosti.

Predvsem pripada naši trgovini in trgovskim organizacijam naloga, da zmanjšujejo slabe posledice pasivnosti naše trgovske bilance. Kupujmo od tistega, kateri kupuje od nas. Blago za blago! Ne zanašajmo se na vlado in ne zahtevajmo od nje, da ona naredi red. Z naredbami se ne da vse urediti.

Ako damo blago za blago, zmanjšujemo posledice pasivnosti bilance in ne kvarimo lastne valute.

Pravijo, da je valuta barometer, ki kaže stopinjo zaupanja tujine v gospodarsko silo in sposobnost države. To zaupanje si moramo večati z dobro organizirano uvozno, izvozno in tranzitno trgovino. Slednja nam lahko nudi obilo služka, le moramo znati zaslužiti ga.

Naša izvozna trgovina se preveč

Podlistek.

Od začetnika do popolnega trgovca.

(44. nadaljevanje).

»Mislim, da težko! Rodbinske zadeve ga kličejo v München, in od tam bo najbrž potoval čez Genovo nazaj. Prosil me je, brzojaviti mu v München, ako sprejmemo njegove predloge in odposlati v danem slučaju potrdilo s prvo pošto njegovi tvrdki v Buenos-Aires. Na vsak način lahko stvar enkrat poskusimo, in če pridejo Krapp, Pinto in Comp. enako kot mi na svoj račun, in bo postrežba obojestransko zadovoljiva, bomo sčasoma lahko delali lepe kupčije. Gospod Krapp me je tudi prosil, naj pišem njegovi tvrdki o čaju, ker nameravajo tej vrsti blaga obrniti svojo posebno pozornost. Takoj po svoji vrnitvi da nam bo poročal glede kakovosti in omota in polaga posebno važnost na to, da prejme boljši kitajski in cejlonski čaj o originalnem omotu v zabojčkih po pet, deset in dvajset funtov; tudi po dobrem indijskem čaju se zdaj v

Buenos-Aires zelo posega. Obljubil sem mu, da bomo zadoštili njegovi potrebi in mu začetkom marca postregli z zaželjenim.

»Dobro!« zakliče gospod Feldbach, »in tako bi imeli obilo novega dela za prihodnji čas. Ako morajo biti naročila za Buenos-Aires izvršena že koncem februarja, pač ne smemo izgubljati časa.«

»Tako bom brzojavil gospodu Krappu, da bo lahko, še predno odpotuje, obvestil od svoje strani nemško prekomorsko banko in kakor hitro mi ta naznani, da se urejuje rešitev dokumentov proti 50% vrednosti fakture, se bom takoj vsega prijel.«

»Dobro, gospod Krej! Toda za ostali del popoldneva vam odpeljem vaše gojence in danes zvečer pridete še vi sami k nam. Je sicer še precejšen nered v novem stanovanju, toda moja soproga bo vesela, da vas bo mogla pozdraviti in kakšen prostorček, kjer bomo lahko kako smodko pokadili, se bo tudi še našel.«

S temi besedami se gospod Feldbach odstrani s svojimi sinovi, in gospod Krej gre takoj brzojaviti novemu prijatelju v München.

Že naslednji dan je dospelo pričakovano obvestilo od nemške prekomorske banke in zdaj je bilo treba potrditi pogodbo v Buenos-Aires in odposlati potrebna vpraševanja glede dobave blaga, ki pride v poštev za dano naročilo.

Fric je dobil navodila glede tovrstne.

Dobro bi bilo, mu pripomni prokurist, »da že zdaj javite pošiljko pri Hamburg-južnoameriški parobrodni družbi za zadnji v mesecu februarju odhajajoči parnik, da nam na vsak način prihranijo potrebni prostor. Izračunajte si približno teže posameznih partij in podrobnosti javite družbi s pripombo, da se bomo glede tovrstne postavke še pogovorili. Zdaj sem se spomnil, da hočejo Krapp, Pinto in Comp. odložiti morebiti del blaga v Rosario, ker namerava tamkaj ustanoviti tovarna mila podružnico, kot mi je povedal gospod Krapp. Zato bomo morali poizkusiti, pridobiti si k dovoljeni tovrstni postavki za Buenos-Aires tudi opcijo Rosario za celo ali polovico pošiljke.«

»Ako nakladamo v Buenos-Aires z opcijo Rosario, potem ima torej prejemnik pravico, odvzeti blago po

svoji volji v prvem ali drugem pristanišču?«

»Da, samo da mora malo pred dohodom parnika v Buenos-Aires deklarirati opcijo, to je, napovedati mora parniškemu agentu, v katerem izmed pristanišč, za koje je dobil opcijo, naj se razklada blago.«

Toda, če želijo Krapp, Pinto in Comp., da se odloži del blaga v Buenos-Aires, drugi del pa v Rosario? Konnosemente se vendar v tem slučaju ne more deliti?«

»Seveda ne! Ako je celo blago postavljeno na en edini konnosement, se opcija deklarira samo za celo pošiljko, ker izroči parnik blago le proti izročitvi konnosementov. — Ako se tedaj del blaga razloži v Buenos-Aires, nimamo nobenega konnosementa za drugi del, ki se ima razkladati v Rosario!«

Toda saj vendar izdelamo serijo treh do štirih konnosementov. — Ali bi ne mogli od teh porabiti en eksemplar za Buenos-Aires in drugega za Rosario?« meni Adolf.

V spediciji izvedeni Fric se pomilovalno posmehe pri tej navni opazki svojega brata. »To so vendar samo duplikati, Adolf, to je, samo en eksemplar je veljaven od teh, drugi so samo kopije!«

smatra za konjunktorno trgovino, na kateri se zasluži lahko sedaj zelo veliko in ni potrebno, da bi se gojila za bodočnost. Zal imamo danes veliko takih »konjunktornih« — trgovcev. Resna trgovina išče stalnih zvez in odjemalcev.

Naloga naših trgovskih organizacij in državne oblasti je, da onemogoča delo »konjunktornim« trgovcem.

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

XLIII. Naša elektrokemična industrija.

Ta industrija je zastopana v naši državi s štirimi ogromnimi tovarnami in sicer so to tovarna v Jajcu (Bosna), tovarna v Dugom Ratu pri Omišu, v Šibeniku, v Dalmaciji in v Rušah pri Mariboru.

V Jajcu se nahaja tovarna bosanske delniške družbe za elektriko, ki producira karbid, ferosilicijum, feromangansilicijum, chlorovo apno, natrijev hidrat, trihloretilen in tetrachloretan. Tovarna izkorišča padce reke Plive pri izlivu Plive v Vrbas in dobiva 10.000 konjskih moči ter zaposluje 600 delavcev. Letno lahko izdelata 1000—1100 vagonov karbida, in sicer je izdelala 1912. leta 1135 vagonov, 1913. leta 663 vagonov, med vojno pa manjše količine. Od tega se porabi v naši državi 50 odstotkov. Poraba karbida je znana. Ferosilicijum je izdelala leta 1918 okrog 207 vagonov, drugače v drugih letih manj. Vse se je porabilo v inozemstvu. — Feromangansilicijum je izdelala največ leta 1915 okrog 197 vagonov, ostala leta manj in sicer vse za porabo inozemstva. Oba ta produkta se porabljata v inozemstvu pri produkciji kovanega železa in jekla, kot primesi za zmesi v martinovih pečeh. Chlorovega apna je največ izdelala leta 1911 okrog 297 vagonov, v ostalih letih manj, od tega se je porabilo v naši državi okrog 80 vagonov, ostanek se je izvozil v inozemstvo. Chlorovo apno se porablja za desinfekcijo, kakor tudi za beljenje celuloze, papirja, bombaža in lanu. Natrijevega hidrata se je produciralo okrog 83 do 160 vagonov letno, od česar se je porabilo v tuzemstvu največ 25 vagonov, ostanek pa je šel v inozemstvo. Natrijev hidrat ali kaustična soda se uporablja pri izdelavi mila, kakor tudi za pranje itd. Trihloretilena se je izdelalo največ 87 vagonov leta 1917 in se je ves prodal v inozemstvo; tetrachloretana se je produciralo okrog 7 vagonov letno in se je tudi ves prodal v inozemstvo. Ti chlorni derivati se porabljajo za ekstrahiranje masti iz kosti v klejnih tovarnah. Kakor se vidi, se največji del produktov izvaža v

inozemstvo. Začetkom tega leta so bile tovarniške cene v tovarni za karbid 2.25 din., za natrijev hidrat 3.75, za chlorovo apno 1.25, za ferosilicijum do 2.50, za feromangansilicijum 3 din. in za chlorne derivate, to je za trichloretilen in tetrachloretan 4 din. na kilogram.

Karbid se izdeluje iz apna in lesenega oglja, ki se dobiva v okolici. Ferosilicijum pa se izdeluje iz železne rude in belutka. Natrijev hidrat se izdeluje iz tuzlanske soli in kot postranski produkt se dobiva chlorovo apno in chlorovi derivati. Podjetje je stalo okrog 9.000.000 zlatih kron, a ima sedaj vrednost okrog 100.000.000 dinarjev. Družba ima sedež v Jajcu, je tuja in se je skušala nacionalizirati z 51% našega kapitala. Do sedaj je bilo, kakor se pripoveduje, last družbe Dinamit Nobel v Bratislavi.

Tovarna je dobro urejena in dobro opravljena. Ves upravni, poslovni, mojsterski personal se sestavlja iz Nemcev, ki tvorijo nemško kolonijo. Tovarna ne kaže tendence, da bi stremela za tem, da bi zaposlila naše državljane pri upravi in poslovanju ter kot mojstre. Obligatorno nastavljanje naših državljanov bi bilo treba zahtevati že iz vojnoobrambenih razlogov. Vsled situacije na tujih tržiščih, draginje tuzlanske soli in dragih transportov je tovarna odpustila okrog 132 delavcev, ostali pa izdelujejo največ ferosilicijum. Vsi produkti te tovarne se rabijo v vojni dobi za narodno obrambo. Tovarna ima z ozirom na narodno obrambo zelo ugodno lego, ker se nahaja v sredini države. Zato bi bilo treba, da bi država tu zgradila inštalacijo za izdelavo kalcijevega cianida iz karbida, ki bi služila kot rezerva v tem slučaju, ako bi začeli istočasno vojno z Avstrijo in z Italijo, kakor tudi inštalacijo za izdelavo amonijaka in azotne kisline iz kalcijevega cianida, ki se uporablja razen drugih snovi za izdelavo brezdimnega smodnika, solitra in drugih eksploziv. V mirnih dobah bi ta inštalacija za kalcijev cianid delala za vojaštvo, ker bi ne mogla konkurirati inštalaciji v Dalmaciji in v Sloveniji, ki se nahajajo na morju odnosno blizu meje. Ta inštalacija za kalcijev cianid bi se dala vzeti iz tovarne v Dalmaciji, ker jo itak mislijo opustiti. Samoumevno bi morala v tem slučaju država vsaj odkupiti celo podjetje v Jajcu.

Podjetje ima okrog 10.000 konjskih sil in zato bi bilo škoda, da bi izdelovala feromangan, ferosilicij in karbid za inozemstvo kar se ne izplačuje, marveč bi bilo treba uvesti razen izdelave natrijevega hidrata, klornega apna in klorovih derivatov, izdelave za uporabo naše države, kakor na primer surovo železo v Jajcu ali v Zenici naprej predelo-

»Z drugimi besedami,« ga prekine gospod Krej, »z izročitvijo blaga proti nemu eksemplarju izgubijo drugi svojo veljavo.«

»Toda kako naj potem izvršimo nakladanje z opcijo za celo pošiljko, ali le za del iste?« vpraša Adolf začudeno.

»Enostavno tako, da pošiljko delimo,« odvrne prokurist, »to je, da jo naložimo na več konnosementov, namesto na enega, in sicer bomo pri blagu, ki pride za tovarno mila v poštev, naložili vsako pošiljko na dve seziji konnosementov, torej 150 bobenčkov sode na eno serijo in ostalih 150 na drugo. — Dotičnih 75 ton kož, ki jih imamo pričakovati glasom sklenjene pogodbe, bom dirigiral semkaj, poznejše pošiljke lahko razdelimo med tukajšnje skladišče Londonom, Antwerpom in Havre, to je, damo jih naložiti z opcijo za ta štiri pristanišča. — Prve pošiljke so obojestransko samo poskušali. Krapp, Pinto in Comp. hočejo videti, kako bodo izhajali z nami, in mi bi radi izvedeli, kako se bo dalo delati s temi ljudmi. Mogoče prejmemo pozneje cele parniške naklade koroze, pšenice in drugih pridelkov, katere prodamo na podlagi vzorcev še med vožnjo na morju in

jih nato dirigiramo po pogodbi v Hamburg, London, Rotterdam, Antwerpen ali Havre.«

»Toda če je parnik odposlan na Hamburg in bi naklado morebiti boljše porabili v Antwerpnu, ali ni mogoče, da bi imeli vsled stroškov za vožnjo nazaj v Antwerpen, izgubo pri kupčiji?«

»Toda, Adolf, ali nisi slišal, da se naklada v takih slučajih z opcijo?« zakliče Fric.

»Sveda sem slišal, toda gospod Krej je ravno navedel cele litanije pristanišč, kjer namerava izvršiti razkladanje pošiljke, med tem, ko že plava po morju. Če je torej cela naklada konsignirana na nas in dospje v Hamburg, se prav lahko zgodi, da smo prodali naklado v Havre in v tem slučaju bi se morala ladja vrniti nazaj. Ako se pa vrne nastanejo stroški in izguba časa in kdo bo to potem trpel? Ali mar hočeš v Hamburg plavajočo ladjo med potjo ustaviti in jo potom brezničnega brzjava dirigirati v Havre?«

»Vaši pomisleki, Adolf, bi bili upravičeni, pripomni prokurist, »če bi v takem slučaju sploh bila odposlana ladja samo v eno gotovo pristanišče.«

(Dalje prihi.)

valo. Ako bi se ta vodna sila uporabila za izdelavo železa, potem bi se lahko uporabila za izdelavo lesne celuloze ali časninarskega papirja, glede katere trpimo pomanjkanje. Izdelavo natrijevega hidrata in klorinih derivatov bi bilo treba pospešiti s poceni prodajo soli iz Tuzle, kakor jo dobivajo tudi tuje tovarne. Celo produkcijo pa bi bilo treba podpirati s pocenim transportnim tarifom in pocenim premogom.

(Dalje prihodnjic.)

Zakonski ukrep inozemstvu proti uvozu vina.

Ako vpogledamo zakonske naredbе, ki regulirajo v raznih inozemskih državah uvoz vina, bomo našli, da je intervencija države v trgovini z vinom vedno bolj evidentna. Ta intervencija se izvaja na tri načine: v obliki notranjih policijskih naredb, s katerimi se v državi zabranjuje ali vsaj omeji konsum vina in alkoholnih pijač; fiskalne naredb, s katerimi se povišajo uvozne carine ali užitnina, in končno prave prepovedi ali omejitve uvoza vina.

Avstrija in Nemčija, ki iz mednarodnih razlogov nista smeli izdati uvozne prepovedi, so določile neprijetno visoko uvozno carino ter običinske doklade, ki se često višajo. Omeniti pa je treba, da je dovolila Nemčija na podlagi nemško-portugalskega dogovora z dne 6. decembra p. l. uvoz 50 tisoč hl likerjev, 40 tisoč hl vina Oporto in 10 tisoč hl vina Madeira za prvo pogodbeno leto, a za nastopna leta ne manj nego 30 tisoč hl. Avstrija določa sedaj uvozne kontingente, katerih se poslužuje v prvi vrsti blažnja Madžarska. Enak je tudi položaj na Čehoslovaškem in na Poljskem.

Na Švedskem je situacija še negotova, ker se je tam vršil še pred dnevi referendum, potom katerega se bo vžitje vina prepovedalo. Vsekakor bo dovoljen uvoz vin v količnikih, ki so potrebna v sanitetne svrhe.

Norveška, kjer je vladal režim prepovedi alkohola, se je uprav zaradi tega nahajala s Španijo v dolgih in težkih naspotstvih. Pogajanja za sklenitev trgovinskega dogovora so se zbog zahteve španske vlade za izvoz v Norveško najmanj 500.000 l vina kmalu razbila in pretila je že gospodarska vojna, ko je bila končno norveška vlada primorana kapitulirati in je ne samo dovolila uvoz vin močnih do 15°, ampak je tudi dovolila Španiji uvoz 500.000 l težkih vin. Omenjati je, da je na Norveškem že izdelan zakonski načrt za državni monopol vin in alkoholnih pijač.

V Finlandiji je prepovedana prodaja vina. Vino smejo prodajati samo lekarne, in za to pooblaščenim zavodi. S trgovinskim dogovorom z dne 13. julija 1922 se je Finlandija zavezala, da bo dobavila vse vino, ki ga potrebuje, iz Francije.

Tudi na drugih baltičkih tržiščih (o Rusiji ni za sedaj še mogoče govoriti) — si je znala Francija zagurati razprodajo svojih vin.

Islandija je spadala tudi med one države, kjer je bila prodaja vina prepovedana, toda ukloniti se je morala zahtevam vinorodnih držav. Boj je izvojevala to pot Španija, ki ji je pretila, da bo prepovedala uvoz islandskе polenovke v Španijo. Islandija je na to sklenila s Španijo trgovinsko pogodbo z dne 29. aprila t. l., ki ji dovoljuje neograničen uvoz vina izpod 12°, ter poleg tega 100.000 litrov močnejšega vina.

Na Angleškem je ostala trgovina alkoholnih pijač pod staro običajno kontrolo.

Kakšno je v tem oziru stanje v Ameriki? Trg Zedinjenih držav je, kakor znano, popolnoma zaprt. Zakon dovoljuje prodajo vina in likerjev samo lekarnam, in to pod zelo strogo kontrolo. S strani vinorodnih držav se je v tem oziru že predložilo neštete proteste, toda ni upanja, da bi se zvezna zakonodaja v tem oziru izpremenila. V Kanadi obstoja dr-

žavna kontrola za provincije Kvebek in britansko Kolumbijo, med tem ko je konsum alkohola v vseh drugih provincijah, razen v medicinske svrhe, strogo prepovedan. Alkoholne pijače so v Kanadi državni monopol in samo izjemoma je za minimalne količine dovoljeno tudi privatnikom, da smejo uvažati vina. Za dobavo potrebnega kvantuma pošilja država posebno nakupno komisijo, ki gre vsako leto v Evropo, da nakupi potrebno vino. Toda skoro vedno se ustavi ta komisija v Parizu in ne gre dalje.

Kar se tiče prepovedi užitja alkohola v Ameriki naj bo ob koncu teh vrstic povedano mnenje, ki sta ga izrazila dva znana Amerikanca. — Predsednik ameriške delavske federacije je pred kratkem izjavil: Bil sem mogoče v vseh mestih Zedinjenih držav in v mnogih mestih Kanade; obiskal sem Kubo, Portoriko in skoro vse države Evrope. Predočil sem si to kar smo svoječasnno imenovali trezno državo ali trezno zono, in prepričan sem se, da nisem videl v svojem življenju nikdar toliko pijanih ljudi kakor jih nahajamo v teh »treznih« državah in »treznih« zonah. Oni, ki so prepovedali užitje alkohola so v prvi vrsti krivi nemoralnosti, neizmernosti in propadanja delavskega sloja naše države.

Drugi Amerikanec Samuel Hopkins Adams, eden izmed najbolj vnetih zagovornikov prepovedi alkoholnih pijač se je v govoru o neuspešnih prepovednih akcijah izrazil: »Skoro dve leti prakse sta dokazali definitivno samo eno stvar: da prepoved ne prepoveduje.«

Kar se tiče gospodarske strani prepovedi užitja alkoholnih pijač je bilo na nekem kongresu v New-Jersey-u rečeno, da povzroča ta prepoved ameriškega narodu na izgubah pri dohodkih, na stroških za potrebno nadzorstvo in kontrolo proti tihotapstvu, na procesnih stroških itd. škodo v znesku najmanj treh milijard letno, kar znači, da znaša celokupna zguba povzročena zbog prepovedi večjo svoto, nego znašajo celokupni drugi državni stroški.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Otvoritev šlezjskega sejma. Dne 10. oktobra je bil v Katovicah otvorjen šlezjski sejm (deželni zbor). Otvoritveni govor je imel poljski ministrski predsednik Novak, ki je izjavil, da bo vlada v upravi napram vsem narodnostim strogo nepristranska.

Podraženje piva na Madžarskem. Pivovarne so zvišale cene piva za 40 odstotkov.

Industrija.

Stines v Jugoslaviji. Slično, kakor je Stines skupno z Alpinsko montansko družbo ustanovil v Budimpešti železo-industrijsko družbo »Hero«, nameravajo ustanoviti v Zagrebu »Železomontanistični sindikat« z delniškim kapitalom treh milijonov jugoslovenskih kron. Pri tem sindikatu so udeleženi Sttnes, Alpinsko-montanska družba, Nordijska Trgovska delniška družba z zagrebškim »Transjugo« in hrvatska eskomptna banka.

Denarstvo.

Izmenjava drobnega denarja. Potrgane, odnosno defektne bankovce po en in pol dinarja se more izmenjati pri državni blagajni in pri vseh davčnih uradih. Večje količine takih defektnih bankovcev je treba zvezati v zamatke po 100 komadov in jih zapečatiti s pečatom firme.

Obračun pri izplačilu dinarske protivrednosti za odvzete oziroma zaplenjene zdrave valute. Da bi Generalna direkcija državnega računovodstva pri izplačilu protivrednosti odvzetih oziroma zaplenjenih zdravih valut, ki se vrača carinaricam, mogla pravilno postopati, je finančni minister z odlokom D. R. št. 136.689 od 30. septembra 1922 odredil, da ima za obračun pri izplačilih protivrednosti za odvzete zdrave valute za dotično moneto služiti državni obračunski kurz. Vsled občutnih borznih sprememb v teku enega meseca in stalnosti državnega (oficielnega)

kurza v teku dotičnega meseca se ima za obračun uporabiti vedno nižji kurz, to je kot ugodnejši za državno blagajno, pa naj si bo ta kurz na dan izplačila državni, ali pa srednji borzni kurz.

Avstrijska zlata pariteta. Od 9. do 15. okt. znaša zlata pariteta v Avstriji 14.979 n. a. kron.

Švedska banka v Rusiji. Švedski bankir Aschberg je osnoval v Moskvi »Rusko trgovsko banko« z glavnico 10 milijonov zlatih rubljev.

Obtok bankovcev v Angliji se je po izkazu Angleške banke z dne 5. oktobra povečal za 743.000 na 123.200.000 funtov šterlingov.

Carina.

Novo carinske odredbe. Na vso kraljevino se razširja glede organizacije carinskih oblastev in carinske službe, istotako glede carinskega postopanja carinski zakon, glede pobiranja carine pa zakon o splošni carinski tarifi z občo carinsko tarifo prejšnje kraljevine Srbije z vsemi poznejšimi izpremembami in dopolnitvami kakor tudi trgovinske pogodbe, ki jih je sklenila z drugimi državami, kolikor še veljajo, pa tudi zakon o tlakarini z dne 31. decembra 1911, katerega člen 2. je sestavni del zakona o splošni carinski tarifi.

Zvišanje carinskega nadavka v Bolgariji. Carinski nadavek znaša po poročilu, trgovinskega ministrstva od 1. oktobra dalje do konca leta 1500%.

Promet.

Prometne izpremembe. Sprejemanje in odpošiljanje brzovozne in spirovozne robe v vozovnih nakladah za Simbach loko in tranzit v smeri proti Nemčiji je radi prenatrpanja do nadaljnjega ukinjeno. Dovoljena je živad in brzopokvarljiva roba. Medpotne in že sprejete pošiljke naj iztečejo. Dovoljenja izdaja ravnateljstvo Linz.

Povišanje železniških tarif v Bolgarski. S 1. oktobrom so se povešale v Bolgarski železniške tarife za 30 odstotkov.

Trošarine.

Dohodki državne trošarine. Na podlagi uradnih podatkov ravnateljstva neposrednih davkov so bili v mesecu avgustu dohodki državne trošarine sledeči: Srbija in Črna gora 9.314.084.81 Din, Hrvatska in Slavonija 12.313.380.82 Din, Bosna in Hercegovina 3.044.479.50 Din, Slovenija 7.077.837.37 Din, Vojvodina 10.165.667.19 Din, Dalmacija pa 3.713.640.53 Din; skupaj 45.629.090.22 Din. V proračunu je predvideno samo 40.531.750 Din.

Razno.

Prijava škode, prizadete našim državljanom v Primorju. Ministrstvo za socialno politiko je prevzelo nalogo, da zbere vse podatke, ki se nanašajo na škodo, katero so pretrpeli naši državljanji za časa vojne na ozemlju, ki je bilo po rapalski pogodbi zedinjeno z Italijo, kakor tudi na škodo, prizadeto našim državljanom na ozemlju italijanske okupacije vsled političnih represivnih mer in političnih izgrediv. Oškodovane osebe, katere tega še niso storile, naj predložijo točno in vestno sestavljene sodno ali po lastnoročno podpisane priče overovljene in z vsemi dokaznimi podatki in listinami opremljene prijave najdalje do 15. oktobra t. l. in sicer za Slovenijo in Hrvatsko in Slavonijo, Istro in Medjimurje dotičnim pokrajinskim upravam v Ljubljani, oziroma v Zagrebu, oddelek za socialno politiko, a v Srbiji, Črnigori in Vojvodini naravnost ministrstvu za socialno politiko.

Rezultati naše žetve. Po podatkih komisij, ki jih je poljedelsko ministrstvo poslalo po državi v svrhu čim točnejše ugotovitve uspehov letošnje žetve, je izdalo poljedelsko ministrstvo sledečo cenitev naše žetve: pšenica 118.000 vagonov, ječmen 26.014, oves 31.394, rž 11.278 in koruze 274.763 vagonov. V teh številkah podatki pasivnih pokrajin niso zapopadeni. Potreba v celi državi znaša pšenice 103.894 vagonov, ječmena 17.455, ovsu 23.985, rži

2418, koruze 181.137 vagonov. Preostanek letošnje žetve za izvoz bi torej znašal: pšenice 14.323 vagonov, ječmena 8559, ovsu 7609, rži 8869 in koruze 66.626 vagonov. K temu pride še preostanek lanske žetve, in sicer najmanj 12.800 vagonov pšenice ter 38.185 vagonov koruze. Naša država bo imela torej vsaj 150.000 vagonov žitaric za izvoz.

Likvidacija osiješke banke. Banka Lang i Svečenski v Osijeku je stopila v likvidacijo. Vse aktive in pasive bo prevzela nova banka Svečenski i drugovi, dočim osnuje g. Lang novo banko pod imenom Banka Srića Lang.

Kolki (taksne marke) po 10 in 30 dinarjev, ki veljajo za teritorij izven Srbije in Črne gore, se vzamejo iz prometa. Ker so se med kolki od 10 in 30 dinarjev emisije, ki ima veljavnost na teritoriju izven Srbije in Črne gore, pojavili falzifikati, je Generalna direkcija posrednih davkov ti dve vrsti z 16. septembrom 1922 vzela iz prometa. Vsled tega se imajo vloge, ki prihajajo po 16. septembru 1922 iz pokrajin izven Srbije in Črne gore in ki so opremljene s kolki od 10 do 30 Din omenjene emisije smatrati kot, da so nekolikovane in se vračajo nerešene strankam.

„Končana pogajanja za dobavo vagonov.“ Pogajanja z zastopniki velikih nemških tvrdk za dobavo vagonov so se te dni končala z uspehom. Vagoni se imajo sukcesivno dobavljati prihodnjega leta od maja do septembra.

Dobava, prodaja.

Oddaja zgradbe barake. Dne 16. oktobra t. l. ob 11. uri dopoldne se vrši pri inženirskem odelenju komande IV. armijske oblasti v Zagrebu (Jezuitski trg 4) druga pismena ofertalna licitacija za zgradbo barake v Vrapču pri Zagrebu. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razširjajte Trgovski list!

Tržna poročila.

Žitni trg. Pšenica se prodaja po 1400—1440 K, ječmen 1340 K za krmo in 1500—1600 K ječmen za pivo, koruze za 1000 kron.

Borza.

Zagreb, devize: Dunaj 0.0835 do 0.0885, Berlin 1.90—2.20, Budimpešta 2.40—2.70, Bukarešt 41—43, Milan 267 do 271, London 275.50—280.50, Newyork 62.50—63.50, Pariz 471.50—476.50, Praga 219.50—222.50, Sofija 40, Švica 1172—1182, Varšava 0.83—0.93, valute: dolar 61—62, avstr. krone 0.082—0.085, levi 38, češke krone 218, funti 270.50 do 275.50, franki 465.50 do 475.50, madžarske krone 2.40—2.70, marke 1.90, leji 40—42, švic. franki 1162—1172, lire 263—267.

Ljubljanska kreditna banka 200.
Slovenska eskomptna banka 176.25.
Ljubljanske strojne tovarne 150.
Trbov. premog. družba 275—295.

Beograd, devize: London 279, Curih 1185, Pariz 481, Newyork 63, Milan 272, Praga 225, Atene 174, Bukarešt 39.70, Sofija 42, Berlin 2.09, Dunaj 0.0856, Budimpešta 2.54.

Curih: Berlin 0.175, Newyork 534.75, London 23.63, Pariz 40.37, Milan 22.72, Praga 13.20, Budimpešta 0.21, Zagreb 2.025, Sofija 3.40, Varšava 0.055, Dunaj 0.00625, avstr. žigo. krone 0.00875.

Absolvent

Slovenske trgovske šole v Ljubljani išče mesta v trgovskem ali industrijskem podjetju v Ljubljani.

Naslov v upravi »Trgov. lista«.

Prvovrsten slačičar

ki je delal pred vojno v največjih podjetjih te vrste, želi vzeti v najem slačičarno. Gre tudi kot vodja, pa le v prvovrstne slačičarne ali kanditne tovarne. Cenj. ponudbe pod »Slačičar« na upravništvo »Trg. lista.«

Zaloga klavirjev in pianinov

najboljših tovarn: Bösendorfer, Erhbar, Czapska, Hözl, Schweighofer, Stingl itd. Tudi na obroke.

Jerica Hubad roj. Dolenc. Ljubljana, Hilsnerjeva ulica 5.

VELETRGOVINA

Gregorc & Verlič

Ljubljana

priporoča

špecerijsko, kolonialno blago in vsakovrstno žganje.

— Zahtevajte cenike! —

Naznanilo.

Kraljeva dvorna špedicija »Orient«, d. d. je otvorila na Jesenicah in Rakeku lastno podružnico, koje obavljajo vse špedicijsko in carinsko-posredniško stroko spadajoče posle. Podružnici se bavite pred vsem z izvozom in uvozom v Nemčijo, Francijo in Italijo ter dajejo vsa tozadevna pojasnila brezplačno. Priporočamo vsem izvoznikom, da se poslužujejo naših novoustanovljenih podružnic, katere bodo njej poverjene transporte obavljale točno in kulantno.

Z odličnim spoštovanjem

„ORIENT“. medn. trgovsko-šped. in skladiščna d. d.

MANUFAKTURA

Na drobno! Na debelo!

J. KOSTEVC

Ljubljana, Sv. Petra c. 4.

Glavna zaloga za Slovenijo!

Srbske domače ročne industrije, čilima (preprog) v Perote za kompletne jedilnice, spalnice in pisarne.

!! Postrežba solidna in točna !!

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Ustanovljena 1900

Delniška glavica in rezervni zakladi cca K 150.000.000.—

Ustanovljena 1900

Čekovni račun št. 10.509. — Brzjavni naslov: Banka, Ljubljana. — Tel. št. 261 in 413.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle. — Obrestuje vloge najugodnejše. — Prodaja srečke razredne loterije.

Podružnice: Brežice, Celje, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.